

[Udenrigsministeren.]

USA ikke er deltager i overenskomsten, spiller imidlertid ingen større rolle for dennes stabiliserende virkninger, idet hele USAs importbehov for sukker dækkes under særordninger, der, som jeg tidligere nævnte, falder uden for overenskomsten. Af større betydning er det, at fællesmarkedslandene, der har deltaget i konferencen, har erklæret ikke at kunne tiltræde overenskomsten som følge af den landbrugsordning, der i dag eksisterer i fællesmarkedet, og som medfører en betydelig større overskudsproduktion af sukker, end overenskomsten rummer mulighed for at kunne tillade eksporteret til det frie marked. Af de nordiske lande har hidtil alene Danmark og Sverige undertegnet overenskomsten.

Den nye sukkerorganisation har efter opfordring fra UNCTADs generalsekretær nedsat et særlig udvalg med henblik på at tilskynde forskellige betydende lande til at tiltræde overenskomsten. I den kommende tid vil dette udvalg holde konsultationer med regeringerne bl. a. i Finland, Norge, Schweiz og Marokko samt med fællesmarkedskommissionen med henblik på at undersøge mulighederne for disse landes tiltrædelse af overenskomsten. Resultaterne af disse konsultationer forventes at blive forelagt sukkerorganisationen i begyndelsen af juni måned.

Det forekommer mig naturligt, at Danmark, der som det eneste skandinaviske land har været aktivt medlem af FNs sukkeeraftale af 1958, og som under UNCTAD-forhandlingerne i New Delhi og Genève har tilkendegivet sin positive interesse for deltagelse i råvareaftaler, ved en ratifikation af sukkeroverenskomsten af 1968 manifesterer sin vilje til at samarbejde om løsningen af internationale råvareproblemer.

På denne baggrund skal jeg anbefale forslaget til tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om stempelafgift.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 22) findes i tidenden sp. 452, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1175).

Der var stillet 22 ændringsforlag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Peter Nielsen: Der er stillet 22 ændringsforlag til dette lovforslag, og jeg skal anbefale de 20 af dem, men må anbefale at stemme mod ændringsforslagene nr. 11 og nr. 20. Der kan vel drages en sammenligning mellem momsens og stempelafgifterne, når spørgsmålet er om undtagelser. Der er jo meget, man godt kunne tænke sig skulle være fritaget for moms: medicin og mange andre ting, og det er ganske klart, at der ved en lov som denne også kan være ønsker om fritagelser. Men meningen er jo at forenkle og ikke lave for meget virvar i alt dette, så derfor kan vi ikke medvirke til de to forslag, der altså skal fritage lejekontrakter og skøder og prioriteringsdokumenter i det almenyttige boligbyggeri for stempelafgift. Vi har den største sympati for, at byggeomkostninger og huslejer sættes ned, men jeg tror ikke, at det kan ske på den måde. Jeg tror heller ikke, det har nogen væsentlig betydning, så jeg må altså anbefale at stemme mod de to ændringsforslag, men anbefaler de øvrige 20 og i øvrigt forslaget overgang til tredje behandling.

Langkilde: Gennem det meget indgående og omhyggelige udvalgsarbejde, som er foregået, er den forenkling, som selve lovforslaget er udtryk for, yderligere blevet fremmet, tror jeg jeg tør sige, på en række punkter. Man har desuden taget enkelte andre ting op, f. eks. med den ny § 87, der vedrører fusionsproblemet; man har fået klargjort visse andre bestemmelser, f. eks. vedrørende handel med motorkøretøjer, og der er altså i godt samarbejde med finansministeren sket en række yderligere forbedringer af loven. Dette finder udtryk i de 20 af ændringsforslagene.

Der er desuden af hr. Ømann stillet 2 ændringsforslag vedrørende lejekontrakter

[Langkilde.]

og stempelfrihed for skøder og prioritetsdokumenter i det almennyttige byggeri. Det er jo givet, som også hr. Peter Nielsen var inde på det, at denne lov er en klar forenkling af dette meget indviklede område, og vi har den samme opfattelse som hr. Peter Nielsen, at det ikke vil være rigtigt på dette felt at foretage sådanne principielle ændringer, som hr. Ømanns forslag er udtryk for, hvorfor vi skal anbefale at stemme imod disse ændringsforslag og stemme for de øvrige af udvalget som helhed eller af et flertal tiltrådte ændringsforslag, ligesom jeg kan anbefale lovforslagets overgang til tredje behandling.

Jens Peter Jensen (Sorø amt): Jeg havde gerne set en mere dybtgående reform af denne lovgivning end den, som lovforslaget, også med ændringsforslagene, indeholder, men det har vi altså ikke kunnet komme igennem med i denne omgang. Jeg tænker specielt på et forhold, som jeg nævnte ved første behandling, nemlig fritagelse for stempelafgift for førstegangsetablerede; jeg synes, det havde været rimeligt, om vi var kommet igennem med det, men det har der altså ikke været fornøden tilslutning til.

Derefter skal jeg sige, at lovforslaget med de ændringer, der nu foreslås, er et betydeligt fremskridt i forhold til den bestående lovgivning, og derfor kan jeg på venstres vegne anbefale de 20 ændringsforslag og anbefale, at vi stemmer imod de af socialistiske folkeparti som mindretal stillede ændringsforslag.

Nordqvist: Allerede ved førstebehandlingen udtalte jeg anerkendelse af det foreliggende lovforslag, som jeg synes er blevet endnu bedre gennem den grundige udvalgsbehandling. Bl. a. har finansministeriet accepteret mine betænkeligheder, for så vidt angår skødetaksterne, der var blevet særdeles hårde, og forslagens ene procent er nu nedsat til 0,8 pct. inklusive tinglysningsafgiften.

Da forslaget ophæver forskellige stempel-fritagelser, er det naturligt, at vi i udvalget har fået adskillige henvendelser om på ny at indføre disse fritagelser, men jeg er enig med flertallet i, at det er upraktisk at gennemhulle dette gode lovforslag med nye fritagelsesbestemmelser.

Jeg vil også gerne fremhæve, at de ned-sættelser, der rent faktisk er sket, i nogen grad imødekommer de indvendinger, udvalget har modtaget, og jeg mener i øvrigt, at lovforslaget er udtryk for udvalgets bestræbelser på at nå frem til rimelige takster både for erhvervslivet og for den enkelte. Vi må jo acceptere stempelafgiften som en kendsgerning, og i udvalget har det ikke været formålet at diskutere stempeltakster eller ikke stempeltakster.

At acceptere mindretallets ændringsfor-slag om fritagelse for boligforeningernes skøder og prioriteringsdokumenter kan kun føre til en ny diskussion om yderligere fritagelser, og på mit partis vegne må jeg derfor afvise det af SF stillede ændringsfor-slag.

Da et tilsvarende lovforslag i sidste sam-ling var til første behandling, udtrykte hr. Ømann som ordfører for SF bl. a. sin glæde over, at der her forelå en afgiftslov, der ikke specielt skulle benyttes til landbrugsstøtte. Det er rigtigt, men flertallet finder, at loven heller ikke skal benyttes til anden støtte, der, selv om den måtte være velmotiveret, må ydes på anden vis. Mindretallets æn-dringsforslag er ikke særlig konsekvente, og det radikale venstre anbefaler at stemme imod dem og stemme for de af udvalget eller af udvalgsflertallet tiltrådte ændringsforslag.

Ømann: De af regeringen stillede ændringsfor-slag, som er tiltrådt af udvalget, har jo allerede været omtalt, og jeg har ikke meget at føje til, men vil koncentrere mig om det ændringsforslag til § 46 om lejekontrakter, der er stillet af finansministeren, og som jeg finder uheldigt. Medens der i det op-rindelige forslag var sondret imellem be-boelseskontrakter og kontrakter om andre lejemål — og afgiften var her ansat til henholdsvis $\frac{3}{4}$ pct. og $1\frac{1}{2}$ pct. — så går ændringsforslaget fra regeringens side ud på en fordyrelse for beboelseskontrakterne op til 1 pct. og en tilsvarende nedsættelse for erhvervslejemål til samme procent, hvilket, siges der, ingenting koster netto, men det vil altså sige, at der her er tale om at lægge en yderligere byrde på beboelseskon-trakterne. Jeg skal derfor anbefale, at man stemmer imod dette ændringsforslag og stemmer for det af socialistisk folkeparti stillede ændringsforslag om fuld afgiftsfri-

[Ømann.]

tagelse for lejekontrakter om beboelse. Dette spørgsmål har jo en vis sammenhæng med adgangen til selvstempling, og her er det anført foran i betænkningen, at man administrativt vil sætte 75 kr. som overgrænse for selvstempling; til denne grænse vil jeg dog sige, at her får man ikke hovedparten af kontrakterne i nybyggeriet med. Jeg tror, de 75 kr. er for lavt, men dette spørgsmål vil jo aldeles løses, hvis man stemmer for den fulde afgiftsfritagelse for lejekontrakter.

Jeg skal endvidere anbefale, at man stemmer for det af SF stillede forslag om fritagelse for stempling af dokumenter i det almenyttige byggeri med det formål på dette begrænsede felt at gøre anlægsomkostningerne mindre og sætte huslejen ned. Det er sagt af tidligere ordførere, at det var et hævdvundet princip, at man nu ikke gjorde nogen undtagelser, og det kan jeg for så vidt tiltræde, men det er dog ikke sådan, at man fra regeringens side har holdt sig dette princip efterrettelig. Der er fremsat forslag om stempelafgifter i anledning af fusioner. Man kan jo ikke gøre sig håb om at styre nogen erhvervsudvikling ved hjælp af denne lov, men jeg har ikke fundet anledning til at gå imod dette forslag. Jeg tror, det vil være gavnligt med en bedre struktur i dansk industri, og har derfor ladet det passere.

Den fg. finansminister (*Ninn-Hansen*): Der er, mener jeg, ingen tvivl om, at den nuværende stempellov, der stammer fra 1922, på flere områder må betragtes som utidssvarende, og jeg mener også — og det er også fremgået af alle ordførernes bemærkninger — at det foreliggende lovforslag på en række områder betyder forenkling i forhold til den gældende lov. Jeg tænker her ikke mindst på, at der for de dokumenters vedkommende, der skal tinglyses eller på anden måde registreres, fremtidig kun bliver tale om én afgift, nemlig stempelafgiften, fordi man har fundet det mest hensigtsmæssigt at lade tinglysningsafgiften og registreringsafgiften bortfalde. Jeg tror, at både de afgiftspligtige og myndighederne vil finde, at den nye lov vil blive enklere og lettere at arbejde med.

Også under udvalgsbehandlingen er der

sket forskellige forbedringer. Jeg er enig med de ordførere, der har sagt, at de ændringsforslag, jeg har stillet efter samråd med udvalget, betyder yderligere forbedringer og forenklinger. Der har jo været ikke få henvendelser vedrørende yderligere fritagelser. I den forbindelse er der et provenuspørgsmål, men der er også et spørgsmål om lighed. Hvis man var gået ind for fritagelser som følge af en række af de henvendelser, der er kommet, kunne det let medføre virkninger på andre områder, og jeg tror, vi har fundet frem til den ordning, der er rimelig og rigtig over for alle parter.

Jeg kan vedrørende hr. Ømanns ændringsforslag henvise til de bemærkninger, der er fremsat af andre ordførere; og til hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt), der var inde på, at man muligvis skulle være gået videre, vil jeg sige, at det i hvert fald er et meget væsentligt skridt i retning af en forenkling, man har foretaget her, men dermed er jo ikke sagt, at det er det sidste skridt.

Hermed sluttede forhandlingen.

§§ 1 og 2, ændringsforslag nr. 1, § 3, således ændret, §§ 4-11, ændringsforslag nr. 2, § 12, således ændret, §§ 13 og 14, ændringsforslag nr. 3, § 15, således ændret, §§ 16-19, ændringsforslag nr. 4, § 20, således ændret, §§ 21-30, ændringsforslag nr. 5, § 31, således ændret, §§ 32 og 33, ændringsforslagene nr. 6 og 7, § 34, således ændret, §§ 35-38, ændringsforslag nr. 8, § 39, således ændret, ændringsforslag nr. 9, § 40, således ændret, og §§ 41-45

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 11

forkastedes med 110 stemmer mod 9.

Ændringsforslag nr. 10, § 46, således ændret, §§ 47-61, ændringsforslagene nr. 12-14, § 62, således ændret, ændringsforslag nr. 15, § 63, således ændret, §§ 64-69, ændringsforslag nr. 16, § 70, således ændret, §§ 71-76, ændringsforslag nr. 17, § 77, således ændret, § 78, ændringsforslag nr. 18, § 79, således ændret, §§ 80-86 og ændringsforslag nr. 19 om indsættelse af en ny paragraf vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 20 om indsættelse af en ny paragraf
forkastedes med 107 stemmer mod 11.

§§ 87 og 88, ændringsforslag nr. 21, § 89, således ændret, § 90, ændringsforslag nr. 22 og § 91, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 118) findes i tidenden sp. 2694, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1025).

Der var stillet 16 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Grünbaum: Gennem udvalgsarbejdet er der nu opnået enighed på alle de af selve lovforslaget omfattede punkter, og spørgsmålet om den såkaldte kommunemoms er henvist til nærmere drøftelse i et særligt udvalg, der er nedsat af finansministeren, og i hvilket der også er repræsentanter for både kommunerne og erhvervslivet.

Vi regner med, at dette udvalgs arbejde vil blive af kort varighed, så der ikke går for lang tid, inden der kommer forslag til en løsning af dette, for kommunerne i hvert fald, meget vigtige spørgsmål.

Jeg vil gerne takke finansministeren, fordi

man har imødekommet de ønsker, som vi fremsatte under lovforslagets første behandling. Det drejede sig bl. a. om at få indført en lovbestemmelse, der kunne forhindre de ofte, og man kan vel også sige meget vildledende prisoplysninger, der anvendes ved avertering, skiltning o. lign. over for private forbrugere, når påskriften „eksklusive afgift“ påføres på en sådan måde og tit med en så lille skrift, at forbrugerne ikke altid er tilstrækkelig opmærksom på, at der ikke er indregnet moms i den angivne pris. Dette spørgsmål, der også har været rejst fra forbrugerside og fra Butikhandelens Fællesråd, bliver altså nu løst med det ændringsforslag, der er stillet af finansministeren, og det takker vi for. Vi kan naturligvis også erklære os tilfreds med, at finansministeren nu selv foreslår, at hans oprindelige forslag om, at der skulle være adgang for virksomhederne til at trække merværdiafgiften for repræsentationsudgifter fra, nu udgår af lovforslaget. At finansministeren så har fundet en anden begrundelse end den, vi fremførte imod hans forslag, skal jeg ikke gøre ophævelser over. Vi er tilfreds med, at forslaget udgår.

I udvalget har vi rejst spørgsmålet om, hvorvidt det var rimeligt at opretholde den praktiserede grænse på 20 m² for momsrefusioner ved tilbygninger. Den burde vel kunne nedsættes til f. eks. 6 m². Det kan virke urimeligt, at der ikke gives refusion ved mindre, men måske meget nyttige tilbygninger, som foretages f. eks. på et enfamilienshus for at skaffe mere plads, efterhånden som familien får behov for det. Også her har finansministeren været imødekomende; ministeren har givet tilsagn om, at spørgsmålet om en nedsættelse af denne grænse — og det kan ske rent administrativt — vil blive taget op i ministeriet. Vi kan i øvrigt, som det fremgår af bemærkningerne, tiltræde samtlige de ændringsforslag, der er stillet af finansministeren.

Vi må beklage, at der ikke har kunnet opnås enighed om hotelmomsens ophævelse. Finansministeren var selv i sin fremsættelsestale inde på en eventuel afskaffelse af den særlige afgift på hotelværelser. Der er jo nemlig ikke afgift på boligen, der er ikke afgift på husleje, og heller ikke for pensionater o. lign. er der moms på værelseudlejningen. For så vidt var det inkonsekvent,